

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

The Administration of Good Governance in Khlong Sam Subdistrict Administrative Organization Khlong Luang District Pathum Thani Province

วาสนา ประเสริฐ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) จำนวน 16 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามในฐานะผู้บริหาร และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม จำนวน 10 คน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 6 คน

ผลการศึกษาพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามทุกคนสามารถอธิบายถึงความหมายของหลักธรรมาภิบาล และสามารถยกตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลได้ โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม สามารถยกตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลได้ครบทั้ง 6 หลัก ส่วนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้านั้น สามารถอธิบายถึงการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาล พร้อมยกตัวอย่างประกอบการอธิบายให้เห็นภาพได้เช่นกัน แต่ไม่ครบตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม สามารถยกตัวอย่างประกอบการอธิบายให้เห็นภาพได้น้อยที่สุด ทุกคนสามารถยกตัวอย่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลใน ด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรับผิดชอบ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามส่วนใหญ่ นั้น มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างดี ส่งผลกระทบในด้านบวกในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม

สำหรับปัญหาในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่สำคัญมี 3 ประการ คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่า เนื่องจากยังไม่เป็นที่ยอมรับของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน

ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกได้เป็นปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านประชาชน

ข้อมูลบทความ

ส่งบทความ 3 พฤษภาคม 2557
ตอบรับ 3 กันยายน 2557
เผยแพร่ออนไลน์ 26 ธันวาคม 2557

คำสำคัญ

การบริหาร
ธรรมาภิบาล
Administration
Good Governance

Abstract

The study is entitled of “The Administration of Good Governance in Khlong Sam Subdistrict Administrative Organization Khlong Luang District Pathum Thani Province.” The objective of the study is to study the administration of good governance and study the factor affecting administration of good governance in Khlong Sam Subdistrict Administrative Organization Khlong Luang District Pathum Thani Province.

The researcher is using the study method by conducting interviews giving importance to information from (key informants) with a total of 16 people that includes: President of Provincial Administration Organization Department of

¹ นักศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจและรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
อีเมล: wasana_fon2530@hotmail.com

Khlong Sam District in status of Administration Organization Department of Khlong Sam. The personal working in Administration Organization Department of Khlong Sam all total 10 people along with Subdistrict Headman, Village Headman and Head of community in boundary organization administration department of Khlong Sam. Khlong Luang District, Pathum Thani Province. The total of 6 people for data analysis in the research using qualitative analysis.

Research showed that President of Provincial Administration Organization Department of Khlong Sam and persons working in Administration Organization Department of Khlong Sam, each person can explain the meaning of rule governance and can apply rule of governance that are clear, simple and common only in administrative function only. That had only President of Provincial Administration Organization Department of Khlong Sam. Khlong Luang District, Pathum Thani Province. These would serve as an example of applying rules of governance completing 6 rules: The person working with the chief as shown in the figure but was not able to complete the 6 rules. The administration in the field of governance in terms of virtue can be seen in the last figure. In the explanation given by the figure, all people are observing the administrative rules of governance in the field of legal principle, field of participation, and field of responsibility. Which these results show that: Administrator and personal working in the chief level of Administration Organization Department of Khlong Sam District. The rules in governance were known and understood by most people as well. In the part of factors affecting the successful implementation of the rules of governance in accordance to the Administration Department of Khlong Sam, Subdistrict, Khlong Luang District, Pathum Thani Province sorted factors such as: Personal and population Fields. On the personal field, this includes standard objectives of policy, policy resource, The responsibility agency and The administrator or personal responsibility and factor population field includes support of Subdistrict Headman in area and participating community. The problem Administration accordance rule governance of organization administration department of Khlong Sam has 3 important aspects to consider with the Administration Department: Virtue field should be accepted and recognized by Subdistrict Headman, Village Headman and the community leader.

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นไทยได้มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ซึ่งการจัดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีอยู่ 2 ระบบ คือ 1) ระบบทั่วไปที่ใช้แก่ท้องถิ่นทั่วไป ปัจจุบันมีอยู่ 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) ระบบพิเศษที่ใช้เฉพาะท้องถิ่นบางแห่ง ปัจจุบันมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งเจตนาารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นอยู่บนพื้นฐานแนวความคิดเพื่อพัฒนาระบบการปกครองแบบ

ประชาธิปไตย โดยเฉพาะความต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบชุมชนของตนเองและเท่ากับเป็นการเพิ่มความสามารถและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการบริการสาธารณะให้ทั่วถึงและตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นตามความจำเป็นในแต่ละท้องถิ่น

ในปัจจุบันได้มีหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล เช่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะ

กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และสถาบันพระปกเกล้า ได้มีมาตรการกลไกเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การให้รางวัลแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล และรางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เช่น การบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม นอกจากนั้นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ คือ ระบบการควบคุมภายในที่ดี มีการวางระบบไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องพิจารณาดำเนินการเสริมสร้างระบบที่ดี สร้างสภาพแวดล้อมภายในที่ดี และพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรมอย่างแท้จริง เสริมสร้างและพัฒนาทักษะอย่างเพียงพอในการปฏิบัติงานให้แก่พนักงาน

โดยองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ โดยเห็นว่าการสร้างองค์กรภาคราชการที่มีความโปร่งใส มีคุณธรรมจริยธรรม และธรรมาภิบาล ในการปฏิบัติราชการเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ควรเริ่มต้นด้วยการปลูกฝัง สร้างจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรมและหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติราชการ ทำให้การบริหารราชการเกิดความโปร่งใส ตลอดจนการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ ศรัทธา และไว้วางใจในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจจะทำการศึกษาในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นหนึ่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารจัดการที่ดีถึง 3 ครั้ง ได้แก่ รางวัลชนะเลิศการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ประจำปี 2551 รางวัลชนะเลิศการประกวด องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ประจำปี 2550 และรางวัลชนะเลิศการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล ประจำปี 2549 เพื่อศึกษาถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม และยังสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวไปเป็นแนวทางให้กับท้องถิ่นอื่นในการนำไปประกอบการพิจารณาเพื่อประยุกต์ใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อเป็นแนวทางให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยอ้างอิงจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2542 (2545) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยอ้างอิงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ ตามแนวคิดของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (อ้างถึงใน รัฐกร กลิ่นอุบล, 2551, น. 44) ในปัจจัยด้านบุคลากรและแนวคิดของ อาคม ใจแก้ว (2533, อ้างถึงใน รัฐกร กลิ่นอุบล, 2551, น. 52) ในปัจจัยด้านประชาชน และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาลตามแนวคิดของ สุภัทรมาศ จริยเวชวัฒนา (2547, น. 22) โดยผู้ทำการศึกษได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย ปัจจัยหลัก 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร คือ วัตถุประสงค์มาตรฐานของนโยบาย ทรัพยากรนโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และลักษณะของผู้บริหาร/บุคลากรที่รับผิดชอบ และปัจจัยด้านประชาชน คือ การสนับสนุนของผู้นำในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

โดยผ่านการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเก็บข้อมูลจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

2. ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มเป้าหมายเพื่อการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

2.1 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามในฐานะผู้บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

2.2 ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม (ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม)

2.3 บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม หัวหน้าส่วนการคลัง ผู้อำนวยการกองช่าง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หัวหน้าส่วนสวัสดิการสังคม และหัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนรวมจำนวน 8 ท่าน

2.4 ผู้นำชุมชนในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 3 ท่าน

2.5 กำนันตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

2.6 ผู้ใหญ่บ้านตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 2 ท่าน

โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ตัวต่อตัว การสุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ.2554- มีนาคม พ.ศ.2556

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารเก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้มุมมองของผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษา 2 แบบ คือ

การศึกษาข้อมูลเอกสาร (documentary research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิดและผลงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี

การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ผู้บริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม พนักงานส่วนตำบล และผู้ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสรุปอุปนัย (analytic induction) เป็นวิธีการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปร่วมกันของข้อมูล และหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงของข้อมูลเหล่านั้นจากข้อสรุปย่อยกระทั่งนำไปสู่ข้อสรุปที่ใหญ่ขึ้นโดยมีวิธีการ ดังนี้

1. การศึกษาบริบทและเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

2. การจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อทำการเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้น

3. นำตรรกะมาใช้เพื่อเชื่อมโยงชุดของข้อมูลเหล่านั้นเข้าด้วยกันกระทั่งข้อสรุปย่อยที่เกิดขึ้นนั้นรวมเข้าเป็นบทสรุปร่วมกันในที่สุด

ผลการศึกษา

ภายใต้การบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลถึงสามครั้ง สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

ผลการศึกษาพบว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามทุกท่านสามารถอธิบายถึงความหมายของหลักธรรมาภิบาล และสามารถยกตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลได้ แต่ในการยกตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลที่ตนเองเคยนำไปใช้ในการบริหารให้เห็นอย่างชัดเจนได้นั้น มีเพียงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามเท่านั้น

ที่สามารถยกตัวอย่างการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลได้ครบทั้ง 6 หลัก ส่วนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้านั้นสามารถอธิบายถึงการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลพร้อมยกตัวอย่างประกอบการอธิบายให้เห็นภาพได้เช่นกัน แต่ไม่ครบตามหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก โดยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรมสามารถยกตัวอย่างประกอบการอธิบายให้เห็นภาพได้น้อยที่สุด ส่วนการยกตัวอย่างประกอบการอธิบายให้เห็นภาพได้ชัดเจนครบทุกท่านนั้น ได้แก่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความรับผิดชอบ ซึ่งผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างดี ซึ่งส่งผลกระทบต่อในด้านบวกในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม

จากการให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่ พบว่าในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้นไม่มีการต่อต้านจากบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงไม่มีการแสดงทัศนคติและพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติ เพราะบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามต่างต้องการให้องค์กรมีธรรมาภิบาลในการบริหารงานอยู่แล้ว

ตลอดจนการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารและการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างถือเป็นสิ่งสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามด้วย จากการให้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านพบว่า นายกององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม มีความเป็นผู้นำ มีศักยภาพในการทำงาน เป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีการประสานงานที่ดี มีคุณธรรมให้ความเสมอภาค และรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงาน เข้าถึงได้ง่าย เป็นกันเอง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทั้งนี้ยังมีการสร้างความมั่นใจกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานว่าจะสามารถเอาชนะต่ออุปสรรคและปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งหัวหน้าส่วนการคลัง ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงวิธีการสร้างความมั่นใจของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามให้กับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานว่า จะสามารถเอาชนะต่ออุปสรรคและปัญหาได้ โดยการ 1) มีการประชุมหัวหน้าส่วน/ฝ่ายทุกวันจันทร์ เพื่อมอบหมายงาน ตามงาน ตลอดจนสอบถามปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน 2) หากมีปัญหาให้ทุกส่วนมีการพูดคุยกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขไม่ให้เกิดเป็นปัญหาเรื้อรัง สิ่งสำคัญทุกปัญหาจะแก้ไขได้ ทุกส่วนงานต้องมีการสื่อสาร

พูดคุยกัน และผู้บริหารต้องให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

ในส่วนของปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี จำแนกได้เป็นปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านประชาชน โดยปัจจัยด้านบุคลากรประกอบด้วย วัตถุประสงค์มาตรฐานของนโยบาย ทรัพยากร นโยบาย ลักษณะของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และลักษณะของผู้บริหารหรือบุคลากรที่รับผิดชอบ และปัจจัยด้านประชาชนประกอบด้วย การสนับสนุนของผู้นำในพื้นที่ และการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยผลการศึกษพบว่า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่าปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามที่ทำให้ได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลถึงสามครั้ง คือ ทั้งปัจจัยด้านบุคลากรและปัจจัยด้านประชาชน ต้องร่วมมือ ร่วมใจสามัคคี โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน ช่วยสนับสนุนประสานงานระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามกับประชาชนในชุมชน จึงส่งผลให้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามบรรลุผลสำเร็จ

โดยปัจจัยด้านประชาชนที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ประเด็นแรกที่จะกล่าวถึงเป็นเรื่องของการสนับสนุนของผู้นำในพื้นที่ ซึ่งความสำคัญของการสนับสนุนของผู้นำในพื้นที่คือ เป็นบุคคลที่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามจะต้องติดต่อ มีความสัมพันธ์ก่อนประชาชนกลุ่มอื่นๆ เมื่อใดก็ตามที่ผู้นำเหล่านี้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม จะทำให้กิจกรรมบรรลุผลสำเร็จ แต่ในทางตรงกันข้ามหากขาดความร่วมมือและการสนับสนุนที่ดีย่อมจะทำให้กิจกรรมต่างๆ ล้มเหลวได้ โดยผู้นำในพื้นที่ในการศึกษาคั้งนี้ หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จากผลการศึกษาคั้งนี้ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนที่ให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนต่อกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ทั้งในด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เอื้ออำนวยสถานที่ แนะนำ การช่วยประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ ตลอดจนการประสานงานระหว่างบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหาร

ส่วนตำบลคลองสามกับประชาชน

ประเด็นสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน การศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม พบว่า ทางองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการแสดงความคิดเห็น พร้อมเสนอแนะต่อองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามผ่านทางเว็บไซต์ และกล่องรับความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งตั้งอยู่ทุกส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม การมีส่วนร่วมในเรื่องของการจัดซื้อจัดจ้าง โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามได้มีการจัดทำประชาคม เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากประชาชนในหมู่บ้าน ตลอดจนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง และการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในด้านของการวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ดังจะเห็นได้จากการนำเอาแผน 5 ปี มาใช้ซึ่งแผน 5 ปีดังกล่าว มาจากกระบวนการประชาคมของหมู่บ้าน คือ การนำแผนของหมู่บ้านมารวมเป็นแผนตำบล จากนั้นได้มีการจัดทำประชาคมระดับตำบล และนำข้อมูลที่ได้จากการจัดทำประชาคมมาจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่า ประชาชนต้องการอะไรในการจัดประชาคมนั้น

ตลอดจนการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม โดยดำเนินกิจกรรมต่างๆ โครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามจัดขึ้นนั้นต้องมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และดำเนินงานทุกโครงการ ซึ่งเป็นการสร้างความตระหนักแก่ประชาชนในชุมชนถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามได้ขึ้นชื่อว่า เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประชาชนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมมากที่สุดแห่งหนึ่ง

สำหรับปัญหาในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามที่สำคัญมี 3 ประการ คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่า เนื่องจากยังไม่เป็นที่ยอมรับของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน

บทสรุป

จากการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ในครั้งนี้ทำให้ทราบว่า ถึงแม้องค์กรที่ได้รับรางวัลองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี 3 ปีซ้อน ยังมีปัญหาในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสามที่สำคัญมี 3 ประการ คือ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และความคุ้มค่า เนื่องจากยังไม่เป็นที่ยอมรับของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ผลจากการศึกษาที่พบว่า ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านหลักคุณธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ยังมีปัญหาในเรื่องของการให้รางวัล การลงโทษ และการสรรหาบุคลากร ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1.1 นายกององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ควรมีการออกกฎระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนในส่วนของ การให้รางวัล และการลงโทษบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบร่วมกันถึงสาเหตุในการได้รับรางวัล หรือ การถูกลงโทษอันเป็นผลให้เกิดความรู้สึกว่า มีการพิจารณาให้รางวัลหรือมีการตัดสินลงโทษอย่างเป็นธรรมมากขึ้น เมื่อมีการร้องเรียนของประชาชน ถึงพฤติกรรมอันไม่เหมาะสมของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน เพื่อได้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นและจะได้ไม่เกิดการร้องเรียนซ้ำอีก

1.2 ในการสรรหาบุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ควรมีการประชาสัมพันธ์ตำแหน่งที่ต้องการผ่านทางเว็บไซต์ บอร์ดประชาสัมพันธ์ และผ่านทางสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชนให้เผยแพร่ไปยังประชาชนต่อไป โดยการปฏิบัติตามระเบียบ โดยต้องใช้หลักคุณธรรมไม่ใช่หลักอุปถัมภ์ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน

2. ผลจากการศึกษาที่พบว่า ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในด้านความโปร่งใสขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ยังมีปัญหาในเรื่องของการถูกร้องเรียนทั้งในเรื่องเงินเยียวาน้ำท่วม พ.ศ.2554 และการวางงบประมาณไม่ครอบคลุม คือ กลุ่มไหนได้รับประโยชน์ก็ได้เสมอ กลุ่มไหนไม่ได้ก็ยังคงไม่ได้ ผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ในเรื่องเงินเยียวาน้ำท่วมปัญหาเกิดจากได้รับเงินล่าช้า ไม่พอใจกับสิ่งที่ตนเองได้รับและรายชื่อกู้ยืมทำให้เสียสิทธิและต้องมาดำเนินเรื่องใหม่ ซึ่งเป็นความผิดพลาดของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น บุคลากรผู้ปฏิบัติงานควรมีความถี่ถ้วนในเรื่องเอกสารมากขึ้น ทั้งในการจัดเก็บและการพิจารณาตัดสิน

โดยต้องสามารถตอบคำถามของประชาชนได้ว่า เพราะอะไรจึงเป็นเช่นนั้น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้

2.2 ในเรื่องของการวางงบประมาณไม่ครอบคลุมนั้น เป็นไปในเรื่องการสร้างถนน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ควรจัดสรรงบประมาณหรือจัดทำโครงการตามแผนที่ได้กำหนดไว้โดยเป็นแผนที่ได้จากประชาคมอย่างแท้จริง โดยจัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญที่ประชาชนได้คัดเลือกจากการทำประชาคม เพื่อลดปัญหากลุ่มได้ประโยชน์ซ้ำซ้อน

3. ผลจากการศึกษาที่พบว่า ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในด้านความคุ้มค่าขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ยังมีปัญหาในเรื่องของการไม่มีนโยบายการประหยัดทรัพยากรที่ชัดเจน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม ควรมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนที่แสดงถึงการประหยัดกระดาษ ไฟฟ้า หรือทรัพยากรต่างๆ ที่เป็นลายลักษณ์อักษร หรือระเบียบข้อบังคับเพื่อที่จะเกิดความจริงจังในทางการปฏิบัติมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่ได้มีการรับรางวัลชนะเลิศการประกวดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าสองครั้ง เพื่อศึกษาถึงการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และปัจจัยที่ส่งผลให้การนำหลักธรรมาภิบาลไปปฏิบัติประสบความสำเร็จ และศึกษาความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในประเด็นที่มาที่ไปของความสำเร็จนั้น

2. ควรศึกษาถึงปัญหาหรืออุปสรรคตลอดจนการแก้ไข ปัญหาที่เกิดจากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม เพื่อจะได้เป็นแนวทางให้กับองค์กรอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- รัฐกร กลิ่นอุบล. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง*. ปริญญาโท รม. ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2545). *คู่มือการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สุภัทรมาศ จริยเวชช์วัฒนา. (2547). *การบริหารจัดการเทศบาลตามหลักธรรมาภิบาล: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านฉาง*. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.